

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот
усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура
мутахассислигининг малака талаблари

Тошкент

СЎЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат шарқшунослик институти
- Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Тарих институти.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2018 йил «18» август даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРӢЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабни Ўзбекистон Республикаси худудида расмий чоп этиш ҳуқуки Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/п		бет
1.	<i>5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислигининг умумий таснифи</i>	4
1.1	Кўлланиш соҳаси	4
1.2	<i>5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи</i>	5
2.	<i>5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар</i>	6
2.1	Магистрнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар.....	6
2.2.	<i>5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари</i>	7
3.	<i>5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича фан дастурларининг мазмуни ва компонентлари</i>	9
3.1.	Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар	10
3.2	Илмий фаолиятга қўйиладиган талаблар.....	11
3.3.	<i>5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги ўқув режасидаги юклама ҳажми</i>	13

1. 5A120304 - Тарихиунослик, манбашиунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислигининг умумий таснифи

5A120304 - Тарихиунослик, манбашиунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи олий таълимнинг асосий таълим дастури амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машгулотларини тўлиқ ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффакиятли ўтган шахсга «магистр» малакаси (даражаси) хамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий ҳужжат(лар) берилади.

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати, ўқиш шакли ва мос малака (даражаси) 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати, ўқиш шакли ва битирувчиларниң малака(даражаси)

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даражаси)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати
Мутахассисликнинг ўқув режа ва фан дастурлари	Магистр	2 йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.2.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби *5A120304 - Тарихиунослик, манбашиунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича)* магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Узбекистон Республикаси худудидаги олий таълим муассасалари учун мажбурий талаблар мажмуасини ифодалайди.

1.2.2. Олий таълим муассасаси мазкур магистратура мутахассислиги бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда асосий ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш ҳукукига эга деб хисобланади.

1.1.3. Малака талабнинг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур магистратура мутахассислиги бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютукларини хисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чикиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул – олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари;

- магистратура мутахассислигининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талабалари;

- ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари);

- битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

- магистратура мутахассисларидан бирини ихтиёрий танлаш ҳукукига эга бўлган бакалаврлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи

1.2.1. 5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг соҳалари:

5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги - Олий, малака ошириш ва қайта тайёрлаш, умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар таълими муассасаларида мутахассисликка оид фанларни ўқитиш ҳамда шарқ ва ғарб тилларидан дарс бериш;

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларида, давлат бошқаруви органлари, бандлик ва меҳнат муносабатлари билан шугулланувчи ташкілотлар, давлат статистика бошқармаси ва унинг бўлимлари, илмий-амалий тадқиқот марказлари ва уларнинг худудий бўлинмалари, шунингдек, ҳар хил шаклдаги мулк ва бизнес ташкілотларида мутахассисликка оид комплекс масалалар мажмуасини камраб олади.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

1.2.2. 5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг обьектлари:

- Фанлар академияси ва тармоқ илмий-текшириш институтлари ҳамда олий ўқув юртларининг илмий-тадқиқот бўлимлари;
- умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар коллежлари ва олий таълим муассасаларида педагогик фаолият;
- илмий, техникавий ва технологик масалалар билан боғлиқ академик, илмий тадқиқот ва муассаса ташкілотлари;
- қайта тайёрлаш ва малака ошириш таълим тизими муассасалари;
- давлат бошқаруви ва унинг турли худудий бўлинмалари;
- давлат статистика қўмитаси бўлимлари;
- фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш бўлимлари;
- ташкилий-бошқарув обьектлари;
- меъёрий-хуқуқий ҳужжатлар.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият обьектларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

1.2.3. Таълим соҳаси бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари

- Илмий-тадқиқот фаолияти;
- Маданиятлараро муроқот фаолияти;
- Ташкилий-бошқарув фаолияти;
- Олий, малака ошириши ва қайта тайёрлаши таълим муассасаларида илмий-педагогик ҳамда умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар таълим муассасаларида педагогик фаолият;

- Турли хизматлар кўрсатилиши кабиларни ўз ичига олади.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

Мутахассислик бўйича тайёрланган магистрлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. 5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий мослашув имкониятлари:

5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) мутахассислиги битирувчилари кадрларни қайта тайёрлаш ва улар малакасини ошириш тизимида кўшимча касб таълимини олиши мумкин.

Шунингдек, магистрлар касбий мослашув имкониятларидан келиб чиқсан ҳолда кичик бизнес ва тадбиркорлик фаолиятларини ташкил этиши мумкин.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

Магистратура битирувчилари магистр академик даражасини олгандан сўнг олий таълим муассасалари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармок ИТИларда катта илмий ходим-изланувчи ва мустакил тадқиқотчи сифатида илмий-тадқиқот ишларини давом эттириши мумкин.

2. 5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар:

- илмий дунёкарашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асосини, давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши; ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустакил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустакил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- миллий маънавий ва умуминсоний қадриятлар бўйича ўз нуктаи назарини оғзаки ва ёзма баён этиши, миллий гоянинг назарий асосларни англаган ҳолда “Озод ва обод ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш” бош гоясининг моҳиятини ҳамда унинг асосий гоялар билан мутаносиблиги ва фаркини билиши;

- табиат ва жамиятда юз берайтган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, инсоннинг маънавий киёфаси ҳақида билимларга эга бўлиши, улардан ҳаётда ва касбий фаолиятида ҳамда замонавий илмий тадқиқотларда фойдалана олиши;

- шахснинг инсон, жамият, атроф мухитга бўлган муносабатини тартибга солувчи ҳукукий ва ахлоқий меъёрларни касбий фаолиятида қўллай олиши;

- янги билимларни мустакил ўзлаштира олиши, такомиллаштириши ва ўз меҳнатини илмий асосда ташкил кила билиши;

- ўзининг индивидуал билимларига таянгани ҳолда ижтимоий ва шахсий аҳамиятга эга бўлган муаммоларни тушуниши ва уларни таҳлил қилиши;

- ўз фаолиятида меъёрий ҳукукий хужжатлардан фойдалана билиши;

- фикрлаш маданияти, муайян тафаккур услубига, оғзаки ва ёзма нутқини аник баён қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;

- илмий фаолияти натижаларини ҳис қилишга йўналтирилган ижтимоий масъулият шаклланган бўлиши;

- касбий фаолиятда ўзлаштирган фанларнинг асосий конунларидан фойдаланиши, методларни таснифлаши, методологик тамойиллардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;

- хорижий тиллардан бирини илмий мулокот ва касбий малака алмашиш воситаси сифатида эгаллаган бўлиши;
- ахборотни тўплаш, саклаш, уларга ишлов бериш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаши;
- ўзининг касбий фаолиятида асосли мустакил қарорлар қабул кила билиши;
- ахборот, билим, маълумотни бир-биридан фарқлаш малакасига эга бўлиши, ахборот технологияларидан фойдалана олиши;
- бугунги ахборотлашган жамият шароитида ахборот технологияларининг моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, ахборот хуружи хавфи ва таҳдидларни англаш, ахборот хавфсизлигининг асосий талабларига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши;
- интернет тармогидан ахборотларни олиш, саклаш, қайта ишлашнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш кўникмаларига эга бўлиши;
- педагогик фаолиятида ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиши;
- таълим сифати ва самарадорлигини оширишга инновацион ёндашиши;
- илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаши;
- патент олиш учун иш меъёрий ҳужжатлар тайёрлай олиши;
- давлат, нодавлат ва нотижорат ташкилотлари томонидан эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш малакаларига эга бўлиши лозим.

Магистр:

- мутахассисликлари бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустакил ишлашга;
- мутахассисликлари доирасида таинланган мутахассислик бўйича олий таълим муассасаларида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармок ИТИларда докторант ва мустакил изланувчи сифатида илмий-тадқиқот ишларини давом эттиришга;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

2.2. 5A120304 - Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрларининг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- мутахассисликка мос янги илмий натижалар, илмий адабиётлар ёки илмий-тадқиқот лойиҳаларини таҳлил қилиши;
- Республикада мавжуд кўлёзма ва тошбосма манбаларнинг бирламчи тавсифи ва электрон каталогини яратиш, китобларга аннотация ёзиш, кўлёзма асарларни табдил ва таржима қилиш ҳамда уларнинг фото ва электрон нусхаларини тайёрлаши;
- ўтказилаётган илмий-тадқиқот лойиҳалари мавзуси бўйича мавжуд манбалар, кўлёзма ва тошбосма асарлар, архив ҳужжатлари, маданий мерос объектларини ўрганиб, лойиҳа максади ва вазифаларига мувоғик улар устида тадқиқотлар олиб бориши;
- Марказий Осиё мамлакатлари тарихи тарихнавислиги ва манбашунослигининг долзарб назариёти ва амалиёти билан боғлиқ янги илмий-тадқиқот натижалари акс этган илмий адабиётлар устида доимий ишлаб бориши; муаммоларни изчил ўрганиши ва уларни тадқиқот объектига айлантириши;
- минтақа цивилизацион тарихий жараёнларининг умумий ва хос қонуниятлари манбашунослиги, тарихшунослиги, назарий методологик масалалари юзасидан ўкув-услубий жараёнларни таъминлаш бўйича илмий-услубий тадқиқот ишларини олиб бориши ва натижаларини ўкув жараёнига татбиқ этишини таъминлаши;
- тарихий матнлар, архив материаллари, кўлёзмалар матншунослиги бўйича илмий-тадқиқот ишларини олиб бориши;
- ўтказилаётган илмий-тадқиқот мавзуси бўйича илмий шарҳларни ишлаб чиқиш ва библиографияларни тузиши;

- илмий семинарлар, илмий-амалий конференциялар ишида иштирок этиши;
- илмий тадқиқот мавзуларига мос журналларга мақолалар тайёрлай олиш қобилиятындағы әга бүлиши лозим.

Маданиятлараро мұлоқот фаолиятида:

- турли муассасаларда, идораларда таржимон, катта таржимон, бүлим бошлиғи, референт ва уларга тенглаштирилған лавозимларда касбий фаолият турларини бажариши;
- шарқ тилидаги матнни ўзбек ва рус тилларига ўғириш, ўзбек ва рус тилидаги турли матнларни шарқ тилиге таржима қилиш қобилиятындағы әга бүлиши;
- хукумат тадбирлари, расмий йиғинлар, учрашувлар ва сайёхлик соҳасида синхрон таржима ишларини амалға ошириш маңақасындағы әга бүлиши керак.

Ташкилдік-бошқарув фаолиятида:

- замонавий ахборот технологиялар тизимидан фойдаланиб ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини бақолаш методлари ҳамда механизмларини ишлаб чиқиш;
- ижрочилар жамоаси ишини ташкил қилиш;
- бажарилаётган иш режасини тузиш ва бу ишни назорат қилиш, ишни бажариш учун зарур бўлған ресурсларни режалаштириш, ўз ишининг натижаларини бақолаш;
- ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-мухит муҳофазаси, ёнгин, техника ва меҳнат хавфсизлигини талабларига мөслигини мониторинг қилиш;
- касбий этика кодексига риоя қилиш қобилиятындағы әга бүлиши лозим.

Олий, малака ошириш, қайта тайёрлаш таълим муассасаларда илмий-педагогик ҳамда ўрта маҳсус, касб-хунар таълим тизимида педагогик фаолиятида(ўринатилған тартибда):

- умумий ўрта, ўрта маҳсус касб-хунар таълим тизими ҳамда олий таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилған ўкув фанлари бўйича замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб бакалавриат ва магистратура ўкув режаларида ўзлаштирилған фанлар доирасида назарий, амалий ва лаборатория машгулотларини ўтказиш;
- ўкув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;
- ўкув фанларини ўқитиш методикасини эгаллаши;
- замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ноанъанавий ўкув машгулотларини ўтказиш;
- ўқитилаётган фанлар бўйича дарсларни ўтказиш учун зарур бўлған ўкув-методик ҳужжатларни тузиши, тайёрлаш ва расмийлаштириш;
- ўқитилаётган фан бўйича машгулотларни ўтказиш учун ўқитишнинг техник воситаларидан фойдаланиш;
- мустакил таълим ва ижодий қидирав натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва бошқа соҳаларида ўз-ўзини мунтазам тақомиллаштириб бориш;
- электрон (e-learning) ва мобил (m-learning) ўқитиш учун ўкув-методик мажмуаларни ишлаб чиқиш;
- узлуксиз таълим тизимининг Давлат таълим стандартлари, Давлат талаблари ва бошқа ўкув-мельёрий ҳужжатларни ишлаб чиқиш қобилиятындағы әга бүлиши лозим.

Турли хизматлар кўрсатини:

- мутахассислик бўйича оила, гендер, демографик сиёsat, бандлик муносабатлари, иқтисодий-ижтимоий ва демографик жараёнларга баҳо бериш ҳамда жараёнлар прогнозини ишлаб чиқиш;
- магистр ихтинослигига мос мавзулардаги лойихаларни экспертиза қилиш бўйича эксперт гурухларида иштирокчи сифатида катнашиш;
- пуллик таълим хизматларини ташкил этиш ва амалға ошириш;
- ихтиносликка мос мавзу бўйича турли хизматларни кўрсатиш қобилиятындағы әга бүлиши лозим.

3. 5A120304 - Тарихшунослик, манбашишунослик ва тарихий тадқиқот усуслари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

Магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фанлар дастурлари бакалавриат таълим йўналишининг ўкув режаси ва фанлар дастурлари билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабалар томонидан қўйидаги мажбурий блоклар ўзлаштирилишини назарда тутиши зарур:

умумметодологик фанлар;

мутахассислик фанлари;

илмий фаолият.

Ўкув режа ва фанлар дастурлари мажбурий ўкув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши лозим.

Талабаларнинг ўкув режа ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўкув фанларининг бир қанча масалалари ва муаммолари бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Ўкув режа ва фан дастурини ишлаб чиқишида ОТМ республика иктисадиёти ва ижтимоий тармоқлари, бошқарув ва хўжалик юритиш субъектлари учун фундаментал, айниқса, юкори ва инновацион технологиялар бўйича чуқур билим ҳамда амалий кўникмаларга эга бўлган кадрлар эҳтиёжини ҳамда узвийлик ва узлуксизлик тамойилларини ҳисобга олиши керак.

ОТМлар ўкув режа ва фан дастурини фан, таълим, техника, маданият, санъат, иктисадиёт, технология ва ижтимоий соҳа ривожланишини ҳисобга олган ҳолда мунтазам равишида янгилаб тутиши лозим.

Ўкув режа ва фан дастурини ишлаб чиқишида ОТМ томонидан битирувчиларнинг умуммаданий компетенцияларини (ижтимоий ўзаро таъсир, ўз-ўзини ташкил килиш ва бошқариш, тизимиш-фаолият тавсифидаги компетенцияларни) шакллантиришдаги имкониятлари аниқланган бўлиши керак. ОТМ ўзининг ижтимоий-маданий мұхитини шакллантиришга, шахснинг ҳар томонлама ривожланиши учун зарур бўлган шароитларни яратишига масъул.

ОТМ ўкув жараёнини ижтимоий-тарбиявий ривожлантаришга, талабаларнинг ижтимоий ташкилотлар ишида, спорт ва ижодий тўгаракларда, магистрларнинг илмий жамиятларида иштирокига кўмаклашиши лозим.

Компетентли ёндашувни амалга ошириш, ўкув жараёни машғулотларини ташкил этишида фаол ва интерфаол (компьютер стимуляторлари, ишбильармонлар ўйини, муайян вазиятларни кўриб чиқиш ва х.к.) шаклларни ўтказиши, талабаларнинг касбий кўникмаларини шакллантириш ва ривожлантариш мақсадида аудиториядан ташкари иш билан биргаликда жаҳон педагогик амалиётида кўлланиладиган замонавий педагогик технологиялар, ўқитишининг самарали стратегиялари, методлари ва услубларини кент кўллашни назарда тутиши керак.

Фанларнинг ўкув дастурини шакллантиришда ОТМ талабаларининг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари билан таништиришга, талабалар учун танлов фан (модул, курс) лари мажбурий эканлигини тушунтириши керак.

Талабаларда билим, амалий малака ва кўникмаларни тўлиқ шакллантириш учун ОТМ ўкув режа ва фан дастури ўкув фанлари (модуллари) бўйича лаборатория ишлари ва амалий машғулотларни камраб олиши керак.

Магистратура мутахассислиги ўкув режасига мувофик равишида магистрлик диссертациясининг химояси билан тугалланиши шарт.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

Умумметодологик фанлар блоки:

илмий–тадқиқот методологияси, илмий тадқиқотлар асослари, тадқиқот жараёнини тавсифлаш, хуросаларни таърифлаш ва олинган натижаларни баҳолаш, эмпирик ва назарий тадқиқот усулларини фарқлаш, кенгайтирилган тадқиқот режасини ишлаб чикиш, фундаментал, амалий, инновацион лойиҳаларнинг бир-биридан фарқини билиши;

таълимга технологик ёндашув, ўқув мақсадларини аниклаштириши, педагогик фаолиятни оқилона режалаштириши ва ташкил этиши;

амалий хорижий тилни ўзлаштириши лозим.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг магистратура мутахассисликлари ўқув режаларидағи умумметодологик фанлар блокига қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади.

Мутахассислик фанлари блоки:

– минтақа халқлари тарихининг ижтимоий, сиёсий, иқтисодий ва маънавий асослари бир ва муштараклигини назарий жиҳатдан идрок этиши;

– минтақа тарихининг қадимий ва ўрта асрлар даврлари моддий ва ёзма манбалари, уларнинг илмий талқинлари муаммоларини ҳал қилиш;

– минтақа халқларининг араб истилосига қадар қадимги ёзув тизимлари ёдгорликлари;

– қадимият ва илк ўрта асрлар тарихига оид нумизматик материаллар, уларнинг таснифи, тарихшунослиги, соҳага тегишли илмий ва амалий муаммолар;

– Марказий Осиё халқлари тарихи тарихшунослигининг муаммоли масалалари;

– Марказий Осиё халқлари тарихи тарихшунослиги ва манбашунослигининг назарий-методологик асослари, минтақа сиёсий-ижтимоий, маданий ҳаёти босқичларини узвийликда ва хронологик-даврий кетма-кетликлари;

– тарих фани методологияси, услуг (метод) ва методология фарқи;

– тарих фанида умумий илмий методлар, фалсафий методлар, услугларнинг ўзаро боғлиқлик даражаси, тарих фани методологиясининг ривожланишидаги асосий босқичлар;

– тарихий билишининг ўзига хослиги ва тамойиллари, тарих фанида фанлараро ёндашишдан фойдаланиш;

– цивилизацион жараёнларнинг умумий ва хос қонуниятлари;

– минтақа цивилизациясининг ижтимоий-иктисодий, сиёсий асослари; минтақа цивилизациясининг маънавий асослари; минтақа цивилизациясининг этник, миллий хусусиятлари; минтақа цивилизациясини яратган халқлар тарихининг муштараклиги;

– Марказий Осиё мамлакатларидағи қўлёзма фондлар, қўлёзма фондларининг бирламчи ишлов усуллари; тавсиф, тасниф, фиҳрист, каталог ва бошқа босқичларда иш усуллари;

– қўлёзма ёдгорликларига таснифий ёндашиш тамойиллари;

– ҳужжат типидаги ёзма ёдгорликлар билан ишлашга боғлиқ методик муаммоларни ҳал қилиш йўлларини ўргатиш;

– тарихий ҳариталарни тузишда маиба муаллифларининг тамойиллари;

– минтақа халқлари тарихи манбашунослигининг холисона, ҳаққоний методологик асослари;

– қадимий ёзма манбаларнинг ёзувлари (хоразмий, сугдий, юононий, туркий ва уйғурый ва б.);

– Марказий Осиё халқлари тарихи воқеа-ходисалари, уларнинг сабаблари ва оқибатлари, тарихий жараёндаги ўрни, тарихнинг ижтимоий-иктисодий асослари, тарихий манбаларни ўз фаолиятида қўллаш;

– ўрганилаётган минтақа халқлари тарихининг манбашунос ва тарихшунос мутахассиси сифатида илмий-назарий, педагогик-амалий, ижтимоий, маъмурӣ ва бошқа турдаги фаолиятида соҳа бўйича олган билимларини амалда қўллай олиш;

– асосий чет тилидаги мутахассисликка оид адабиётлар ва материаллар, уларнинг хронологик, худудий ва тил хусусиятлари;

– асосий чет тилидаги матнни коммуникатив вазиятлар доирасида мутахассислик эҳтиёжига кўра қайта баён этиш, зарур даражада илмий ва амалий татбиқ этиш;

– асосий чет тилидаги мутахассисликка оид илмий адабиёт ва манбалар, даврий матбуот материалларини ва диссертацияларни ўқиши, таржима ва таҳлил этиш ҳамда рефератлашни;

– мутахассисликка оид матнларни ўқиши, таржима ва таҳлил килиш, соҳага тегишли маҳсус терминларни йигиши, таснифлаш ва изохлаш усулларини;

– мутахассисликка оид матндан назарий билимларни танқидий баҳолаш билим ва қўнималарига эга бўлиши;

магистратура мутахассислиги бўйича назарий ва амалий билимларни, укув ва қўнималарни шакллантириши;

магистратура мутахассислиги бўйича билимлар базасини яратиш, жамлаш ва улардан фойдаланиш қўнималарини ривожлантириши;

магистратура мутахассислиги бўйича илмий-тадқиқот ишларини бажариш, касб фаолиятининг кўзланган натижаларига эришишда жараёнларни моделлаштириш ва тизимли ёндашиш борасидаги илмий билимлар, амалий маҳорат ва қўнималарни таъминлаши керак.

Илмий фаолият блоки илмий тадқиқотлар методологияси ўзлаштирилишини, талабалар томонидан ихтиослашган илмий ва таълим муассасаларида илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик ишлар бажарилишини назарда тутиши лозим.

Таплов фанлари:

Таплов фанлари таркиби ва мазмуни соҳа бўйича республика ҳамда хорижедаги етакчи мутахассис-олимларнинг муаллифлик курслари ва муаммоли маърузалари асосида, фан, иқтисодиёт, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талаблари асосида шакллантирилади ҳамда белгиланган аудитория соатларининг машгулат турлари бўйича тақсимоти ОТМ Кенгаши томонидан белгиланади.

Курс ишига қўйиладиган талаблар

Курс иши мавзулари масъул кафедра қарори билан мутахассислик фанлари доирасида белгиланиб мазкур фан бўйича олинган билимларни бойитишга хизмат килиши керак.

3.2. Илмий фаолиятга қўйиладиган талаблар:

Илмий фаолият: илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик ишлар бажарилишини, магистрлик диссертациясини тайёрлашни, илмий семинар ва илмий амалиёт (стажировка)ни назарда тутиши лозим.

Илмий-тадқиқот ишларига бўлган талаблар

Илмий-тадқиқот иши ОТМнинг илмий-тадқиқот лабораторияларида, академик ва соҳа илмий-тадқиқот институтларида, корхона ва ташкилотларнинг тадқиқот бўлинмаларида ўтказилади.

Илмий-тадқиқот ишларни таълим муассасаларида, илмий марказларда, чет эл мамлакатларининг корхоналари ва ташкилотларида икки тарафлама ёки бошқа битимлар асосида ўтказишга рухсат этилади.

Илмий-тадқиқот ишининг ҳажми, ташкилий ва илмий-методик таъминланиши кадрлар буюртмачиларининг талабларини хисобга олган ҳолда кадрлар тайёрловчи кафедра томонидан ишланган дастурда белгиланади;

Илмий-тадқиқот иши:

– магистратура мутахассислиги бўйича объектлар ва жараёнларнинг намунавий моделлари ва уларни тадқиқ килиш методикаларини ўрганиш;

– экспериментал тадқиқотларни бажаришда қўлланиладиган стендлар, замонавий аппаратуралар ва бошқа жиҳозларни ўрганиш ва баён килиш;

- ахборот технологияларининг замонавий воситаларидан фойдаланиб илмий-тадқиқотларни ўтказиш;
- экспериментал тадқиқотлар натижаларига ишлов бериш, уларни таҳлил қилиш ва акс эттириш, хулосалар чиқариш, илмий мақолалар тайёрлаш, тавсияларни ишлаб чиқиш;
- мустақил тадқиқотчилик фаолиятининг амалий кўникмаларини шакллантириш;
- фан, техника ва технологиянинг энг янги ютуқларига асосланган ахборот базаларини қўллай билиш, улардан магистрлик диссертациясини бажарища фойдаланишини назарда тутади.

Илмий-педагогик ишга бўлган талаблар

Илмий-педагогик иш ОТМ ҳамда малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида ўтказилади. Шунингдек, мутахассислигига мос ўрта маҳсус, касб-хунар таълими муассасасида ҳам ўтказилиши мумкин. Илмий-педагогик иш икки тарафлама ва бошқа битимлар асосида хориж мамлакатлари олий таълим муассасаларида ҳам ўтказилиши мумкин.

Илмий-педагогик иши:

- замонавий педагогик ва ахборот технологияларидан, ўкув-тарбия ишларининг интерактив усусларидан фойдаланган ҳолда педагогик фаолият маҳорати ва кўникмаларини шакллантириш;
- ўкув жараёнини илмий-услубий жихатдан таъминлашни ташкил этиш, ўкув ва кўникмаларини ҳосил қилиши лозим;
- шунингдек:
 - маҳсус фанлар бўйича машғулотларнинг ҳар хил турлари: маъruzalар, лаборатория ишлари, амалий ва бошқа машғулотларни ўтказиш бўйича стажировка;
 - маъруза матнлари ва машғулотларни ўтказиш режаларини тузиш;
 - янги педагогик ва ахборот технологияларни ўрганиш ва қўллаш;
 - талабалар билимини баҳолашда рейтинг-назорат тизимини қўллаш;
 - талабалар мустақил ишини ташкилий ва ўкув-методик таъминлашни ўрганиш;
 - услубий кўрсатмаларни тузиш;
 - тарбиявий ишларни ўтказишни назарда тутади.

Магистрлик диссертациясига бўлган талаблар

Магистрлик диссертацияси мавзулари соҳанинг ривожланиш истиқболи ва фан, таълим, техника, технология, иқтисодиётдаги замонавий ютуқлар ҳамда кадрлар буюртмачиларининг талабларини ҳисобга олган ҳолда олий таълим муассасасининг мутахассислар тайёрловчи кафедраси томонидан белгиланади.

Магистрлик диссертацияси мавзусини танлаш ва илмий раҳбарни тайинлаш биринчи ўкув йилининг биринчи икки ойи давомида амалга оширилади. Ишнинг бажарилиши мос мутахассислик бўйича фан доктори илмий даражаси ёки мутахассислар тайёрловчи кафедра бўйича ушбу таълим муассасасида фаолият кўрсатувчи илмий даражада илмий унвонга эга бўлган ўқитувчи илмий раҳбарлигида бажарилади. Илмий маслаҳатчилар сифатида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтлари, ишлаб чиқаришнинг юқори малакали мутахассислари таклиф килинини мумкин.

Магистрлик диссертациясига мазмуни *тизимлаштирилган кўринишида илмий-тадқиқот* (ёки илмий-техникавий ечим) нинг дастлабки асосларини, унинг бажарилиб боришини ва олинган натижаларини кайд қилиши керак. Бунда илмий асослар (ёки илмий-техникавий ечимлар) ҳар тарафлама таҳлил қилиниши, мавжуд муқобил варианларда кўриб чиқилиши ва улардан бирининг танланишига асосланиши лозим.

Магистрлик диссертацияси натижалари бўйича олинган маълумотни матн ёки кўргазмали материал кўринишида мустаҳкамланади, унда муаллиф томонидан мавзунинг назарий ёки амалий аҳамияти исботланади. Матн ва кўргазмали материал *ҳажами ва мазмунининг тасвиғи* магистрлик диссертацияси мавзусининг йўналиши (илмий ёки

илемий-техникавий) ва мутахассислар буюртмачилари талабларига боғлик ҳолда мутахассислар тайёрловчи кафедра томонидан белгиланади.

Белгиланган муддатда бажарилган магистрлик диссертацияси Давлат аттестацияси комиссиясига: илемий раҳбар хулосаси, соҳа бўйича илемий ходим ёки мутахассиснинг ташқи тақризи ва мос мутахассисликнинг магистр таълим дастури бўйича шахсий режа бажарилганлиги ҳақидаги маълумотнома билан бирга тақдим этилиши лозим.

Магистрлик диссертацияси Давлат аттестация комиссияси ва жамоа олдида очик ҳимоя қилинади.

Илемий семинарга бўлган талаблар

Илемий семинар магистратура талабаларида тадқиқот ишларини олиб бориш ва магистрлик диссертацияларини тайёрлаш кўникмаларини шакллантиришга, магистрантнинг назарий-методологик тайёргарлигини чукурлаштириш ва йўналтиришга, илемий-тадқиқот фаолияти технологияларини амалий эгаллашларини таъминлашга йўналтирилган. Илемий семинарнинг асосий максади магистратура талабаларида илемий коммуникация кўникмасини шакллантириш, илемий-тадқиқот иши натижаларини унинг турли босқичларida мухокомасини ташкил этишдан иборат. Илемий семинар ОТМ да ёки ЎзФА ва тармок илемий-тадқиқот институтларида 1, 2, 3 семестрлар мобайнида ўтказилади.

Илемий семинар:

- магистрлик диссертацияси мавзуи бўйича манбаларни (дарсликлар, ўкув кўлланмалар, илемий монографиялар, мақолалар, маъruzалар, услубий адабиётлар ва х.к.) ўрганиш;
- маълумотларни таҳлил қилиш ва умумлаштириш;
- амалга оширилган тадқиқотлар натижалари бўйича маъруза тайёрлаш ва илемий семинарда маъруза қилишни назарда тутади.

Илемий амалиёт (Стажировка).

Илемий амалиёт илемий-тадқиқот иши ва магистрлик диссертациясини бажариш жараёнида амалга оширилади. Илемий амалиёт (Стажировка) магистратура мутахассислиги бўйича мақсадли касбий таълим ўкув режа ва дастурларини ўзлаштириш, магистратура талабаларида илемий-тадқиқот компетенцияларини шакллантириш, таълимни фан ва ишлаб чиқариш билан интеграциясини ривожлантириш йўли орқали магистрлар энг янги илемий-техник ривожланишдаги ютуклар ҳамда иқтисод, фан, техника, маданият ва соглиқни сақлаш тармокларидаги замонавий техника ва технологиялар базасида илемий тадқиқот ишлари, тақозо этганда индивидуал илемий изланиш ва тажриба-синовларни ўтказиш максадида ташкил этилади.

Илемий амалиёт (Стажировка):

- илемий тадқиқот олиб бориш, назарий ва амалий билимларни чукурлаштириши;
- табиий ва ижтимоий-иктисодий географиянинг бошқа соҳа ва тармокларидаги замонавий техника ва технологияларда кўлланилиши билан таништириши;
- амалий касбий ва илемий-тадқиқот компетенцияларни шакллантириши;
- касбга самарали мослашувни таъминлаши лозим.

Бунда илемий амалиёт (стажировка)га йўлланган магистратура талабаси ўкув жараёни жадвалини индивидуал график асосида ҳам бажариши кўзда тутилади. Ушбу ҳолатда стажировкани ташкил этиш тартиб-коидалари амалдаги норматив-хуқукий ҳужжат (Низом) асосида олиб борилади.

3.3. Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуслари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги ўкув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўкув ишларини ўз ичига олган ўкув юкламасининг энг юқори ҳажми хафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўкиш шакли аудитория машғулотларининг энг

юкори хажми хафтасига - 30 соатгача килиб белгиланиши мумкин. Қолган соатлар хажми мустакил таълим учун ажратилади.

Жорий, оралиқ ва якуний аттестацияларни ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурининг умумий хажми 2 йиллик ўқув даври учун хафталик ўқув юкламалардан келиб чиқкан ҳолда белгиланади.

Магистратура мутахассисликларининг ўқув режалари ва фанлар дастури мазмуни олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлашнинг бирламчи ва бошланғич боскичи сифатида мутахассислик бўйича чуқур фундаментал ва амалий билимлар беришни кўзда тутган ҳолда шакллантирилади.

Фаол ва интерфаол шаклларда ўтказилаётган машғулотларнинг улуши дастурнинг асосий мақсади, талабалар контингенти хусусиятлари ва муайян фан мазмуни билан аниқланади. Талабаларнинг академик гурухлари учун маъзуза соатлари хажми аудитория вактининг 50 фоизидан ошмаслиги керак. Фан мавзуларининг камида 40 фоизи (умумий юклама хажмига нисбатан) мустакил таълим тарзида ўзлаштирилиши лозим.

Талабаларнинг ўқув режалар ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўқув фанларининг бир канча масалалари ва муаммолари бўйича мустакил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Магистратура мутахассисликлари унинг ўқув режаларига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

Ўқишнинг норматив муддати 2 йил бўлганда ўқув жараёни 100 хафтани ташкил этиши зарур.

Назарий таълим ва илмий фаолият	54 ҳафта
Аттестациялар ва давлат аттестацияси	7 ҳафта
Илмий амалиёт (стажировка)	21 ҳафта
Таътиллар	18 ҳафта
Жами	100 ҳафта

Таълим дастурини ўзлаштиришда бир қатор масалалар ёки интеграллаштирилган курслар муаммолари бўйича талабаларнинг мустакил таълими кўзда тутилади.

Ўқиш даврининг умумий хажми қуйидагича тақсимланиши зарур:

назарий таълим-	30-45%;
аттестация -	4-7%;
таътиллар -	15-20%;
илмий фаолият -	55-70%.

Илмий фаолият магистратура талабасининг якка тартибдаги календарь иш режаси асосида амалга оширилади ва қуйидагиларга бўлинади:

илмий тадқиқот иши, илмий-педагогик иш ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш –	43,8%;
илмий семинар -	15,4%.
илмий амалиёт (стажировка) -	40,8%.

Назарий таълим хажми магистратура мутахассислигига қараб қуйидаги тарзда фанлар блоклари бўйича тақсимланади:

умумметодологик фанлар -	16,0%;
мутахассислик фанлари -	54,0 %;
танлов фанлари -	30,0%.

Илова
**5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий
 Осиё халқлари тарихи бўйича) мутахассислиги бўйича таълим дастурининг
 тузилиши**

T/p	Ўқув блоклари, фанлар ва фаолият турларининг номлари	Умумий юкламанинг ҳажми, соатларда
1.00	Умумметодологик файлар	260
1.01	Илмий-тадқиқот методологияси	65
1.02	Махсус фанларни ўқитиш методикаси	65
1.03	Амалий хорижий тил	130
2.00	Мутахассислик файлари	870
2.01	Мутахассисликнинг назарий масалалари	186
2.02	Тарихий тадқиқотлар методологияси ва замонавий усуллари	186
2.03	Шарқ тилидаги тарихий матнларни ўқиши ва талқин қилиш	186
2.04	Манбашунослик амалиёти	188
2.05	Марказий Осиё замонавий тарихшунослиги концепциялари	124
3.00	Тайлор файлари	490
	Жами:	1620
4.00	Илмий фаолият	2430
4.01	Илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик иш, магистрлик диссертациясини тайёрлаш	1026
4.02	Илмий семинар	270
4.03	Илмий амалиёт (стажировка)	1134
	Жами:	4050
5.00	Аттестациялар	378
	ҲАММАСИ	4428

Библиографик маълумотлар

УДК: 002:651.1/7

Гурӯҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таяинч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият обьекти, касбий фаолият соҳаси, магистратуранинг асосий таълим дастури (магистратура дастури), профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли, фан, техника, методология, тадқикот, автоматлаштириш, илмий бошқариш, ахборот-коммуникатив тизимлар, замонавий тадқикот методлари, ахборот ва замонавий педагогик технологиялар, моделлар ва моделлаш, фан ишчи дастурлари, замонавий ўлчов асбоблари, илмий тадқикотларни ташкил қилиш, виртуал электрон билим манбалари, дидактика, назария, виртуал лаборатория, тарихий маиба, тарихий ривожланиш босқичлари, тарихшунослик, ижтимоий-сиёсий ривожланиш, мустамлака сиёсати, мустамлакачилик, неоколониализм, миллий-озодлик ҳаракатлари, империализм, капитализм генезиси, қўпукладли иқтисод, ижтимоий-синфий таркиб, аграр муносабатлар, революцион ҳаракатлар, мустамлакачиликнинг қулаши, мафкуравий ва сиёсий омиллар, қўлёзма ёдгорликлар, тарихнинг ижтимоий-иктисодий ва сиёсий муаммолари.

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда
кадрлар иштимолчилиари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Тошкент давлат шарқшунослик институти

Ректор А.Махонов

2018 йил «06» август

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Тарих институти

Директор Р.Абдуллаев

2018 йил «06» август

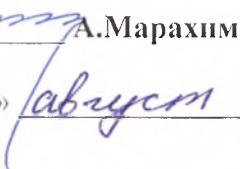
КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги

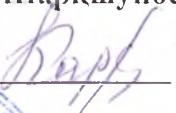
Олий ва ўрта махсус, қасб-хунар
таълимиини
риюзлантириш маркази

Директор Б.Х.Рахимов
2018 йил «10» август
M.Ў.

Ўзбекистон Миллӣ
университети

Ректор А.Марахимов
2018 йил «10» август

Ўзбекистон Республикаси Фанлар
Академияси Абу Райхон Беруний
номидаги Шарқшунослик институти

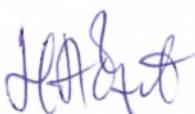
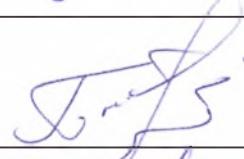
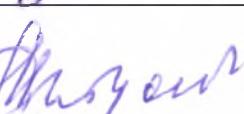
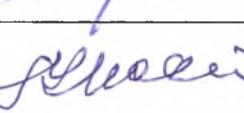
Директор Б.Абдухалимов
2018 йил «10» август
M.Ў.

Республика Таълим маркази

Директор М.Эсанов
2018 йил «10» август
M.Ў.

5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот
усуллари ((Марказий Осиё мамлакатлари бўйича)) мутахассислиги
бўйича малака талаблари ва ўкув режасини ишлаб чиқувчи

Ишчи гурӯҳ таркиби

т/р	Ишчи гурӯҳ раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш.	Лавозими, илмий даражаси ва увони, иш жойи	Имзо
1.	Маннонов Абдураҳим Муталовиҷ	Раис, ТДШИ ректори, ф.ф.д., профессор	
Аъзолари:			
1.	Абдуллаев Нодир Абдулхаевич	ТДШИ Ўқув ишлари бўйича проректор, сиёс.ф.н.	
2.	Умарова Саодат Маҳкамовна	ТДШИ Ўқув-услубий бўлим бошлиғи	
3.	Бекмуратов Исматулло Нусратуллаевич	ТДШИ Жаҳон сиёсати, тарих ва фалсафа факультети декани, сиёс.ф.н.	
4.	Алимова Рахима Рускуловна	“Марказий Осиё халқлари тарихи ва манбашунослиги” кафедраси мудири, т.ф.н.	
5.	Дониёров Алишер Худойбердиевичи	“Марказий Осиё халқлари тарихи ва манбашунослиги” кафедраси профессори, т.ф.д.	
6.	Исҳоқов Мирсадик Мирсултонович	“Марказий Осиё халқлари тарихи ва манбашунослиги” кафедраси проф. в.б., т.ф.д.	
7.	Лутфуллаев Ҳамидулло Муродиллаевич	Ўз Р ФА Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти, т.ф.н.	

Ректор

М.Ү.

Ўқув ишлари бўйича
проректор

Декан

А. Маннонов

Н.А. Абдуллаев

И.Н. Бекмуратов

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг магистратура мутахассисликлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

т/р	Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти учун кадр тайёрланаётган магистратура мутахассислиги		Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талабалари (касбий компетентлик талаблари)	
шифри	номи			
1.	5A120304 Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари	Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:		
		<ul style="list-style-type: none"> – Марказий Осиё минтақаси тарихи манбашунослигининг долзарб муаммолари юзасидан, бирламчи манбаларга суюнган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиш, давр учун долзарб, ҳали ишланмаган мавзуларни аниқлай олиш билимига эга бўлиши; – илмий-тадқиқотларни ўтказиш ва янги илмий ҳамда амалий натижаларни олиш қобилиятига эга бўлиши; – ечилаётган илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиши қобилиятига эга бўлиши; – тарихий тараққиётнинг ривожланиш босқичлари, ўрганилаётган мамлакат тарихи манбашунослиги ва тарихнавислигини тадқиқ этишининг асосий тушунчалари, таърифлари ва атамаларини тугал билмоғи; – илмий-тадқиқот олиб бориш методларини мукаммал эгаллаган бўлмоғи; – шарқ (араб, форс, хитой ва б.) тиллари тил соҳасидаги билимларини манбалар устидаги илмий-тадқиқот ишларида қўллай олиши; – минтақада цивилизацион тарихий жараёнлар, уларнинг умумий ва ўзига хос қонуниятлари, тарихий манбашунослиги, тарихшунослиги, назарий методологик масалалари бўйича тўлиқ билимга эга бўлмоғи; – тадқиқотларда қўлланган методологик ёндашув тамойилларининг тадрижий, этномаданий, ижтимоий-сиёсий муносабатлар масаласи бўйича тасаввурга эга бўлмоғи; – замонавий тадқиқот методлари ва методологияси, турли тадқиқот методлари ва методологияларининг киёсий тавсифи, ҳозирги замон манбашунослигининг етакчи концепциялари, илғор назариётчи тилшуносларнинг асарларидан фойдаланиш малакасига эга бўлмоғи лозим. 		

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси
Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик
институти директори

проф. Б.Абдухалимов

Тошкент шаҳар Юнусобод туманидаги академик лицейининг магистратура мутахассисликлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

т/р	Тошкент шаҳар Юнусобод туманидаги академик лицейи учун кадр тайёрланаётган магистратура мутахассислиги		Тошкент шаҳар Юнусобод туманидаги академик лицейининг магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талабалари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1.	5A120304	Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуслари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича)	<p>Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> – педагогик, илмий-тадқиқот фаолият соҳасида чукур назарий ва амалий билимлардан фойдаланиш қобилиятига эга бўлиши; – педагогик, илмий-тадқиқот соҳасида ахборот технологиялар ёрдамида мустақил равишда янги билим ва амалий кўнікмаларни эгаллаши ва улардан амалий фойдалана олиш қобилиятига эга бўлиши; – интеллектуал, маданий, маънавий, жисмоний ва касбий ўз-ўзини ривожлантириш ва такомиллаштириш қобилиятига эга бўлиши ва бу қобилиятни амалда қўллай билиши; – тарихий мерос ва маданий анъаналарга хурмат ва эҳтиром билан муносабатда бўлиши, ижтимоий ва маданий фарқларни багрикенглик билан қабул қилиши; – тарихий жараённи юритувчи кучларни ва унинг қонуниятларини тушуниши; – тарихда зўравонлик ва зўравонлик килмасликнинг роли, тарихий жараёнда, жамиятнинг сиёсий тузилмасида инсоннинг ўрнини тушуниши; – ўзининг шахсий дунёқараши орқали ижтимоий ва шахсий каби аҳамиятга эга бўлган муаммоларни тушуниши ва уларни таҳлил қилиши; – ўз фаолиятида меъёрий-хуқуқий хужжатлардан фойдалана билиши – ахлоқий ва хуқуқий меъёрлар ва мажбуриятларни ҳисобга олган ҳолда мақсадга эришишда қатъият кўрсатиши.

Тошкент шаҳар Юнусобод туманидаги
хорижий тиллар академик лицейи директори

Х.Султонов

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Тарих институтининг магистратура мутахассисликлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

т/р	Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Тарих институти учун кадр тайёрланаётган магистратура мутахассислиги		Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Тарих институтининг магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1.	5A120304	Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари	<p>Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилияtlарга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ўрганилаётган минтақа тарихи тарихнавислиги ва манбашунослигининг долзарб муаммолари юзасидан, бирламчи манбаларга суюнган ҳолда, инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш, соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиш, давр учун долзарб, ҳали ишланмаган мавзуларни аниқлай олиш билимига эга бўлиши; – илмий-тадқиқотларни ўtkазиш ва янги илмий ҳамда амалий натижаларни олиш қобилиятига эга бўлиши; – ечилаётган илмий муаммолар ва топширикларнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқиши қобилиятига эга бўлиши; – тарихий тараққиётнинг ривожланиш босқичлари, ўрганилаётган мамлакат тарихи тарихнавислиги ва манбашунослигини тадқиқ этишнинг асосий тушунчалари, таърифлари ва атамаларини тугал билмоғи; – илмий-тадқиқот олиб бориш методларини мукаммал эгаллаган бўлмоғи; – ўрганилган тил соҳасидаги билимларини илмий-тадқиқот ишларида қўллай олиши; – минтақада цивилизацион тарихий жараёнлар, уларнинг умумий ва ўзига хос қонуниятлари, тарихий манбашунослиги, тарихшунослиги, назарий методологик масалалари бўйича тўлиқ билимга эга бўлмоғи; – тадқиқотлarda қўлланган методологик ёндашув тамойилларининг тадрижи, этногенез, маданий, ижтимоий-сиёсий муносабатлар масаласи бўйича тасаввурга эга бўлмоғи; – замонавий тадқиқот методлари ва методологияси, турли тадқиқот методлари ва методологияларининг қиёсий тавсифи, ҳозирги замон жаҳон тилшунослигидаги турли назарий қарашлар, ҳозирги замон тарихнослигининг етакчи концепциялари, илғор назариётчи тилшуносларнинг асарларидан фойдаланиш малакасига эга бўлмоғи лозим.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси
Тарих институти директори

проф. Р.Абдуллаев

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги

ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида ва ҳар бир таянч ОТМ учун Хукумат томонидан чиқарилган Фармон ва қарорлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғи асосида Тошкент давлат шарқшунослик институтида ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаларининг турдош ОТМлари билан

КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ

Тошкент ш.

“10” 08 2018 й

Қатнашдилар:

ТДШИ дан: А.М.Маннонов – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори, С.М.Умарова – ТДШИ Ўкув-услубий бўлим бошлиги, Қ.Омонов – Шарқ филологияси факультети декани, Ч.Хусанов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва сиёсати факультети декани; И.Бекмуратов – Тарих ва фалсафа факультети декани; С.Хошимова – Хитойшунослик факультети декани; Р.Алимухамедов – Мумтоз филология кафедраси мудири, Р.Р.Алимова – МОХТМ кафедраси мудири, Т.С.Расулов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.А.Пўлатова – Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси мудири, У.У.Мухибова – Жанубий Осиё тиллари кафедраси мудири, Н.Э.Каримова – Хитой сиёсати, тарихи ва иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.Сайфуллаев – Жаҳон сиёсати ва халқаро муносабатлар кафедраси мудири, Ш.Усмонова - Таржимашунослик кафедраси мудири.

Шунингдек, ЎзМУ, ЖИДУ, ТИУ, ЎзДЖТУдан таклиф этилган етакчи профессор-ўқитувчилар, кафедра мудирлари.

КУН ТАРТИБИ

I. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёти соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрга маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйругида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат шарқшунослик институти ижодий ишчи гурухлари томонидан тайёрланган куйидаги бакалавриат таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўкув режалари муҳокамаси:

Таълим ўқуви:

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ тиллари бўйича);

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (мумтоз тиллар бўйича);

5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (хитой филологияси);

5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);

5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);

5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);

5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);

5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Халқ Республикаси);

5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;

5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

Магистратура мутахассисликлари:

5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқиқот йўналишлари бўйича);

5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);

5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);

5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;

5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);

- 5А120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
 5А120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқикот усуллари (мамлакатлар бўйича);
 5А120701 – Халқаро муносабатлар ва ташқи сиёсат;
 5А120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
 5А231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);
 5А231101 – Ташқи иқтисодий фаолият (тармоклар ва фаолият турлари бўйича).

Сўзга чиқдишлар: А.Манипов – Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июннаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармокларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июннаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июннаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик қўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида тузилган ишчи гуруҳ профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувоғик, хорижий ОТМлар таржрибасини ўрганиш натижасида 10 та бакалавриат таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари ҳақида ахборот берди, уни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Эшитилди: Н.Абдуллаев – Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва ЎзМУ, ЎзДЖТУ, ТИУ, ЖИДУ ижодий ишчи гурухлари аъзоларини жалб этган ҳолда амалдаги Малака талаблари замонавий таълим технологиялари, энг янги ахборот ва ўкув-услубий талаблар асосида таҳлил этилди, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими синчковлик билан ўрганиб чиқилди. Мазкур таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича турдош этиб белгиланган ОТМларнинг тегишли кафедралари билан boglaniлиб, улардан таклифлар олинди ва Малака талаблари ҳамда ўкув режалар лойиҳаси тайёрланди. Ўкув режалардаги бир катор фанлар янгиланди ва қолган фанларнинг мазмуни тубдан ўзгартирилди. Ўкув режаларини ишлаб чиқилишида фанлар таркиби, уларнинг мазмуни, маъруза, амалий ва семинар машгулотларига ажратилган юкламалар ҳажми, фанларнинг семестрларда ўқитилиш кетма-кетлиги ҳамда малакавий амалиётларни ўтказиш муддатлари белгиланган мөъёларга мос шакллантирилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўкув режалари олий таълимга қўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс эттиради ва меъёр талабларига жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда республикамизда олиб борилаётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, ҳалқ хўжалигида замонавий инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий кўникмаларни бажарнига мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюртмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Кун тартибидаги мазкур масала бўйича йиғилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг **ҚАРОР ҚИЛИНДИ:**

Тоникент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари маъкуллансин.

1. 2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўкув режаларини Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига ташкил қилинган ишчи гуруҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдикланиши учун Олий ва ўрта махсус, қасб-хунар таълимими Ривожлантириш марказига топширилсин.

Мажлис раиси, ТДШИ ректори,
ф.ф.д., профессор

Котиба

А. Манипов

С. Умарова

Тошкент давлат шарқшунослик институти таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талабларининг асосий кадрлар истеъмолчилари билан

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш.

“10” 08 2018 й.

Биз қуида имзо қўювчилар – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори А.Маннонов, Ўзбекистон Миллий университети ректори А.Марахимов, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети ректори А.Абдуваҳитов, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ректори Г.Рахимов Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари малака талаблари ва ўқув режалари билан танишиб, келишув хақида ушбу далолатномани туздик.

Малака талаблари ҳамда ўқув режаларининг ишлаб чиқилишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июндан “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндан “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул килиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндан “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғи ҳамда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа меъёрий-хукукий ҳужжатлар, шунингдек, халқаро тажрибаларга асосланилган.

Мазкур малака талаблари ва ўқув режаларининг ишлаб чиқилишида асосий кадрлар истеъмолчилари томонидан қўйилган талаблар ҳам инобатга олинган.

Ишлаб чиқилган малака талаблари ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этилиши мақсадга мувофиқ.

Тошкент давлат шарқшунослик институти
ректори

А. Маннонов

Ўзбекистон Миллий университети
ректори

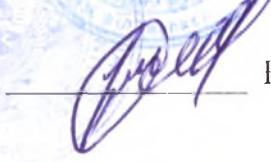
А. Марахимов

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия
университети ректори

А. Абдуваҳитов

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари
университети ректори

Г. Раҳимов

Тошкент давлат шарқшунослик институти
5А120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот
усуллари магистратура мутахассислиги бўйича тайёрланган
Малака талабларига берилган
ТАҚРИЗ

Мамалакатимиз олий таълим тизимида олиб борилаётган ислохотлар доирасида олий таълимнинг магистратура босқичига нисбатан катта эътибор қаратилмоқда. Шу маънода юқори малакали магистр кадрларни тайёрлаш билан боғлиқ олий таълим муассасаларида яратилаётган малака талабларига ҳам жиддий талаблар қўйилмоқда. Хусусан, Тошкент давлат шарқшунослик институти Марказий Осиё халқлари тарихи кафедраси илмий жамоаси томонидан тайёрлаб тақдим қилинаётган малака талаблари ҳам айни ушбу мақсадни, яъни юқори малакали, кенг дунё қарааш ва чуқур билимларга эга бўлган шарқшунос-тарихчиларни тайёрлашни назарда тутади.

Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талабларга кўра магистрант илмий дунёқарааш асоси бўлмиш билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асосини, давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши, шунингдек, тарихий мерос ва маданий анъаналарга ҳурмат ва эҳтиром билан муносабатда бўлиши, ижтимоий ва маданий жиҳатдан ўзгаларга бағрикенг муносабатда бўлиши ҳамда тарихий жараённи ҳаракатлантирувчи кучларни ва унинг қонуниятларини тушуна билиши керак деган талаблар акс эттирилгани мақсадга мувофиқ бўлган.

Магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий малакасига қўйиладиган малака талаблари қисмида малака талабларида магистр талабанинг истиқболда асосий фаолият йўналиши яъни илмий-тадқиқот фаолияти, ташкилий бошқарув фаолият, шунингдек олий, малака ошириш, қайта тайёрлаш таълим муассасаларда илмий-педагогик ҳамда ўрта маҳсус, касб-хунар таълим тизимида педагогик фаолият консалтинг хизмати ва бошқалар учун зарур малака – талаблари аниқ кўрсатиб ўтилган.

Магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар ҳам малака талабларида батафсил кўрсатиб ўтилган. Унга кўра магистр талабага умумметодологик фанлар, мутахассислик фанлари ва илмий фаолиятга доир талаб қилинадиган малака меъёрлари баён этилган. Бу бўлимда асосий эътибор магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фанлар дастурлари бакалавриат таълим йўналишининг ўкув режаси ва фанлар дастурлари билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланиши алоҳида таъкидлаган.

Малака талабларининг ўкув режадаги фанлар мазмунига қўйиладиган умумий талаблар қисмида бугунги кун меҳнат бозорида кадрларга қўйилаётган талаблар тўлиқ ўрганилиб бу талабларни фан блокларида акс эттиришга ҳаракт қилинган. 5A 120304 рақамли мутахассислик фанлари блоки ушбу мутахассислик бўйича назарий ва амалий билимларни, ўкув ва кўникмалар комплексини талабларига тўла жавоб беради шакллантириш. Мутахассислик малака талаблари билимлар базасини яратиш, жамлаш ва улардан фойдалана олиш кўникмаларини ривожлантириш, шунингдек магистратура мутахассислиги бўйича илмий-тадқиқот ишларини бажариш ва касб фаолиятининг кўзланган натижаларига эришиш жараёнларини моделлаштириш ва тизимли ёндашиш борасидаги илмий билимлар, амалий ўкув ва кўникмаларни таъминлаш учун асос бўла олади. Бу бир сўз билан аутганда ижодий гурухнинг ютуғи деб ҳисобланиши мумкин.

Хулоса қилиб айтганда 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари магистратура мутахассислигига нисбатан малака талаблари ҳар тамонлама асослаб берилган ва уни тасдиқ учун тавсия этиш мумкин.

Ўзбекистон Миллий университети

“Ўзбекистон тарихи” кафедраси мудири т.ф.д. Х.Э.Юнусова

Тошкент давлат шарқшунослик институти
5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот
усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура
мутахассислиги бўйича тайёрланган
Малака талабларига берилган
ТАҚРИЗ

Республикамиз олий таълим тизимида олиб борилаётган ислоҳотлар доирасида олий таълимнинг магистратура босқичига катта эътибор қаратилиб юқори даражадаги талаблар қўйилмоқда. Шу ўринда Тошкент давлат шарқшунослик институти Марказий Осиё халқлари тарихи ва манбашунослиги кафедраси илмий жамоаси томонидан тайёрлаб тақдим қилинаётган малака талаблари ҳам айни ушбу мақсадни, яъни юқори малакали, кенг дунёқарааш ва билимларга эга бўлган шарқшуностарихчиларни тайёрлашни назарда тутади.

5A120304–Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган малака талабларида магистр талаба илмий дунёқараашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асосини, давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши, шунингдек, тарихий мерос ва маданий анъаналарга ҳурмат ва эҳтиром билан муносабатда бўлиши, ижтимоий ва маданий фарқларни бағрикенглик билан қабул қилиши ҳамда тарихий жараённи юритувчи кучларни ва унинг қонуниятларини тушуна билиши керак деган талабларнинг акс эттирилганлиги мақсадга мувофиқ бўлган.

Мазкур магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари қисмида магистр талабанинг истиқболда асосий йўналиши яъни илмий-тадқиқот фаолиятда, ташкилий бошқарув фаолиятда, шунингдек олий, малака ошириш, қайта тайёрлаш таълим муассасаларда илмий-педагогик ҳамда ўрта маҳсус, касб-хунар таълим тизимида педагогик фаолиятда (ўрнатилган тартибда), консалтинг

жизнеда фаолият юритиши учун қандай малака – талабларга эга бўлиш
возимтиги аниқ кўрсатиб ўтилган.

Магистратура мутахассислиги ўкув режаси ва фан дастурлари
мазмунига қўйиладиган умумий талаблар ҳам малака талабларида батафсил
кўрсатиб ўтилган. Унга кўра, магистр талабага умумметодологик фанлар,
мутахассислик фанлари ва илмий фаолиятга доир талаб қилинадиган
малакалар баён этилган. Бу бўлимда асосий эътибор магистратура
мутахассислиги ўкув режаси ва фанлар дастурлари бакалавриат таълим
йўналишининг ўкув режаси ва фанлар дастурлари билан узлуксизлик ва
узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилишга
қаратилганлиги эътиборлидир.

Малака талабларининг ўкув режа фанлари бўлимлари мазмунига
қўйиладиган умумий талаблар қисмида бугунги кун меҳнат бозорида
кадрларга қўйилаётган талаблар тўлиқ ўрганилиб, бу талабларни фан
блокларида акс эттиришга ҳаракат қилинган. Мутахассислик фанлари
блокида муайян мутахассислик бўйича назарий ва амалий билимларни, ўкув
ва кўникмаларни шакллантириш. Мутахассислик бўйича билимлар базасини
яратиш, жамлаш ва улардан фойдалана олиш кўникмаларини
ривожлантириш, шунингдек магистратура мутахассислиги бўйича илмий-
тадқиқот ишларини бажариш ва касб фаолиятининг кўзланган натижаларига
эришишда жараёнларни моделлаштириш ва тизимли ёндашиш борасидаги
илмий билимлар, амалий ўкув ва кўникмаларни таъминлаш керак эканлиги
кўрсатиб ўтилганлигини ижодий гурухнинг ютуғи деб ҳисоблаш мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, 5A120304–Тарихшунослик, манбашунослик ва
тарихий тадқиқот усуслари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича)
магистратура мутахассислигининг малака талаблари ҳар тамонлама асослаб
берилган ва уни тасдиқ учун тавсия этиш мумкин.

ЎзР ФА Абу Райхон Беруний номидаги

Шарқшунослик институти

O'r. R. Karimova
Имзосини тасдиqlayman

т.ф.д., проф. С.У.Каримова

Тошкент давлат шарқшунослик институти
5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот
усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура
мутахассислиги бўйича тайёрланган
Малака талабларига берилган
ТАҚРИЗ

Республикамиз олий таълим тизимида олиб борилаётган ислоҳотлар доирасида олий таълимнинг магистратура босқичига катта эътибор қаратилиб юқори даражадаги талаблар қўйилмоқда. Шу ўринда Тошкент давлат шарқшунослик институти Марказий Осиё халқлари тарихи ва манбашунослиги кафедраси илмий жамоаси томонидан тайёрлаб тақдим қилинаётган малака талаблари ҳам айни ушбу мақсадни, яъни юқори малакали, кенг дунёқараш ва билимларга эга бўлган шарқшуностарихчиларни тайёрлашни назарда тутади.

5A120304–Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган малака талабларида магистр талаба илмий дунёқарашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асосини, давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши, шунингдек, тарихий мерос ва маданий анъаналарга ҳурмат ва эҳтиром билан муносабатда бўлиши, ижтимоий ва маданий фарқларни бағрикенглик билан қабул қилиши ҳамда тарихий жараённи юритувчи кучларни ва унинг қонуниятларини тушуна билиши керак деган талабларнинг акс эттирилганлиги мақсадга мувофиқ бўлган.

Мазкур магистратура мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари қисмида магистр талабанинг истиқболда асосий йўналиши яъни илмий-тадқиқот фаолиятда, ташкилий бошқарув фаолиятда, шунингдек олий, малака ошириш, қайта тайёрлаш таълим муассасаларда илмий-педагогик ҳамда ўрта маҳсус, касб-хунар таълим тизимида педагогик фаолиятда (ўрнатилган тартибда), консалтинг

хизматида фаолият юритиши учун қандай малака – талабларга эга бўлиш лозимлиги аниқ кўрсатиб ўтилган.

Магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар ҳам малака талабларида батафсил кўрсатиб ўтилган. Унга кўра, магистр талабага умумметодологик фанлар, мутахассислик фанлари ва илмий фаолиятга доир талаб қилинадиган малакалар баён этилган. Бу бўлимда асосий эътибор магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фанлар дастурлари бакалавриат таълим йўналишининг ўқув режаси ва фанлар дастурлари билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилишга қаратилганлиги эътиборлидир.

Малака талабларининг ўқув режа фанлари бўлимлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар қисмида бугунги кун меҳнат бозорида кадрларга қўйилаётган талаблар тўлиқ ўрганилиб, бу талабларни фан блокларида акс эттиришга ҳаракат қилинган. Мутахассислик фанлари блокида муайян мутахассислик бўйича назарий ва амалий билимларни, ўқув ва кўникмаларни шакллантириш. Мутахассислик бўйича билимлар базасини яратиш, жамлаш ва улардан фойдалана олиш кўникмаларини ривожлантириш, шунингдек магистратура мутахассислиги бўйича илмий-тадқиқот ишларини бажариш ва касб фаолиятининг кўзланган натижаларига эришишда жараёнларни моделлаштириш ва тизимили ёндалиш борасидаги илмий билимлар, амалий ўқув ва кўникмаларни таъминлаш керак эканлиги кўрсатиб ўтилганлигини ижодий гурухнинг ютуғи деб ҳисоблаш мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, 5A120304–Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислигининг малака талаблари ҳар тамонлама асослаб берилган ва уни тасдиқ учун тавсия этиш мумкин.

ЎзР ФА Тарих институти
бўлим бошлиғи

Д.Зияев

imzolosini

Тошкент давлат шарқшунослик институти
5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот
усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура
мутахассислиги бўйича тайёрланган малака талабларига

берилган

ТАҚРИЗ

Бугунги кун талабларига мос равища таълим стандартларининг тайёрланиши мамлакатимизда малакали мутахассисларни етказиб беришда муҳим аҳамият касб этмоқда. Янги малакавий талаблар сиёсий, иқтисодий, маданий соҳаларда кечеётган глобаллашув шароитида Ўзбекистоннинг умумжаҳон миқёсида ва минтақадаги қўшни мамлакатлар билан ўзаро манфаатли муносабатларини самарали ташкил этиш борасида ҳар томонлама билимли, етук мутахассисларга эҳтиёжни тўлароқ қондиришга қаратилган. Малакавий талабларнинг хусусиятлари, кадрлар тайёрлашнинг миллий дастури асослари талабларидан келиб чиқиб ҳамда бу соҳадаги тажрибаларни ҳисобга олиб тузилган. Тошкент давлат шарқшунослик институтида ижодий гурух томонидан тайёрланган малака талаблари ўқув жараёнини, таълим муассасалари фаолиятини, кадрлар дарслик ва ўқув қўлланмалар тайёрлаш сифатини баҳолашни тартибга солища ҳамда бакалавриат таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари учун Давлат таълим стандартлари, ўқув режалари, фанлар дастурлари ва бошқаларни яратиш учун асос ҳисобланади.

5A120304–Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари магистратура мутахассислиги малака талабларида мазкур таълим соҳаси магистратура мутахассисликлари битирувчиларининг тайёргарлик даражасига қўйиладиган малакавий талаблар келтирилган.

Мазкур малака талаблари фанларнинг умумий қонуниятлари, минтақа халқлари тарихининг муштарак асослари, Марказий Осиё халқлари тарихий-

маданий муштарак илдизлари, миллий тарихларнинг хусусий жиҳатлари билан бирга умумий омиллари, тарихий манбаларнинг минтақа учун умумийлиги каби қатор масалаларда назарий илмий тасаввур, билим ва кўникумалар беришга мўлжалланган. Улар хорижий ўқув муассаларининг ижобий тажрибаси ва хорижий адабиётларнинг керакли жиҳатларидан фойдаланилган ҳолда яратилган.

Ушбу малака талабида ихтисослик йўналиши фанларининг ҳар бири мақсад ва вазифалари, улар бўйича талабалар олдига қўйиладиган талаблар, фанларнинг дастурий ҳажми, назарий ва амалий қўллаш майдонлари батафсил кўрсатилган. Шунингдек, малака талаблари ўз ичига олган фанлар мазмун ва моҳият жиҳатидан бир бирини бойитиши билан бирга маълум бир мақсадга қаратилгани, яъни минтақа халқлари тарихини, тарихий манбашунослигини ёзма ёдгорликларнинг тилларини билиш нуқтаи назаридан билим ва кўникумаларга эга кадрлар тайёрлашни кўзда тутган.

Малака талаблари Марказий Осиё минтақасининг сиёсий-ижтимоий, маданий ҳаёти босқичларини ўрганишда узвийлик ва хронологик изчиллик талабидан келиб чиқади. Унда Марказий Осиё халқлари тарихи умумжаҳон тарихининг узвий қисми сифатида талқин қилинади. Минтақа халқлари тарихининг манбалари турли тилларда бўлганлиги сабабли манбашунослик ва тарихшунослик масалалари мутахассисдан кенг билимли бўлишни, юон, араб, форс, хитой, шунингдек, инглиз ва бошқа Farb тилларини билишини тақоза қилиши ўз ифодасини топган.

Шуларни эътиборга олган ҳолда, мазкур малакавий талабларида таълимнинг меъёрий муддати, касбий фаолият соҳаси ва обьектларнинг тавсифи, касбий фаолият турлари ва касбий мослашув имкониятлари кенг ёритилган. Шу билан бирга ихтисослик ҳамда умумкасбий фанлар йўналишлари бўйича ҳозирги кун талабларидан келиб чиқиб танланган ва етарли даражада асосланган.

Малака талабларида магистратура таълим мутахассислиги ўқув режалари ва фан дастурлари мазмунига, магистрлик диссертациясига

қўйиладиган умумий талаблар изоҳлаб берилган. Шу билан бирга малака талабларида мазкур таълим соҳаси магистратура мутахассисликлари профессор-ўқитувчилари таркибига қўйиладиган умумий талаблар ва кадрлар тайёрлаш сифатини назорат қилиш услублари келтирилган.

Таъкидлаш жоизки, мазкур Малакавий талабларда ихтисослик фанлари шарқшунос тарихчи мутахассислар этиширишнинг ўзига хос хусусиятларини эътиборга олган ҳолда ўзаро узвийлик ва фанлараро интеграллашиш талаблари ҳисобга олинган.

Хулоса қилиб айтганда, малака талабларида шарқшунос мутахассис тайёрлаш ҳар томонлама асослаб берилган ва уни тасдиқ учун тавсия қилиш мумкин.

ЎзРФА Темурийлар
тарихи давлат музейи
директори

т.ф.н. Х.Т. Файзиев

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус қасб-хунар таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашининг “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” Ўқув-услубий бирлашмаси мажлисининг

БАЁННОМАСИ

“15” 08 2018 йил

Тошкент шаҳри

Қатпашдилар: Бирлашма ранен – А.М. Маннонов

Аъзолари: Ўқув-услубий бирлашма котиби: С.М. Умарова;
ўқув-услубий бирлашма аъзолари ва таклиф этилганлар.

КУН ТАРТИБИ:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июндаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли карорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазириининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш максадида Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини мухокама қилиш ҳамда уни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

Эшитилди: Ўқув-услубий бирлашма ранен А.М.Маннонов:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июндаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли карорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазириининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш максадида институтда тузилган ишли гурух профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассислари Классификатори”га мувофиқ 10 та бакалавриат таълим йўналишлари ҳамда 11 та магистратура мутахассислари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режалари ҳакида ахборот берди, уни мухокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ҳакида йигилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

Сўзга чиқдилар: ТДШИ Ўқув ишлари бўйича проректор Н.Абдуллаев:

Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва турдош олий таълим муассасаларидан мутахассис профессор-ўқитувчиларни жалб қилган ҳолда, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассисларни бўйича таълим олиб бориладиган ОГМлар таълим тизимини изчил ўрганиш натижасида ҳамда белгиланган директив хўжкатларга асосланиб, юқорида келтирилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисларни бўйича малака талаблари ва ўқув режалари лойиҳаси қайта ишлаб чиқиди.

Ушбу Малака талаблари ва ўқув режалари олий таълимга қўйилган талабларни ўзида тўлигича акс эттиради ва меъёр талабларига тўлиқ жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассисларни классификаторига мос равишда республикамида олиб борилаётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, ҳалқ хўжалигида замонавий инновацион технологиялар бўйича чуқур билим ҳамда амалий кўнинмаларни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюртмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Юқоридагиларни инобатга олиб, кўйидаги такомиллаштирилган малака талаблари ҳамда ўқув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

Таълим йўналишлари:

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ тиллари бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (мумтоз тиллар бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (хитой филологияси);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Халқ Республикаси);
- 5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

Магистратура мутахассисликлари:

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқиқот йўналишлари бўйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
- 5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
- 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича);
- 5A120701 – Халқаро муносабатлар ва ташки сиёсат;
- 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5A231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);
- 5A231101 – Ташки иқтисодий фаолият (тармоклар ва фаолият турлари бўйича).

Уларга ишлаб чиқариш ва ИТИларининг мутахассислари, кадрлар буюрмачилари ва истеъмолчилари, турдош ОТМлари билан келишув баённомаси олинган. Сизлардан тайёрланган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама килиб, ўз фикр-мулоҳазаларингизни билдиришларингизни сўрайман.

Бирлашма аъзоларида: ф.ф.д., профессор Қ.Содиков, т.ф.д., профессор М.Исҳоков, PhD Д.Сайфуллаев, и.ф.д., профессор Т.Расуловлар ҳам сўзга чиқиб, ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини замонавий талаблар асосида тайёрланганлиги, уларда хорижий тажрибалар ҳамда гуманитар соҳадаги ислоҳатлар инобатга олинганлигини таъкидладилар. ушбу таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўқув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этдилар.

А.Маннонов - бирлашма раиси, профессор. Институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режалари олий таълим талаблари асосида тайёрланган, уларда Республикамизда гуманитар соҳада рўй берәётган иқтисодий ислоҳатлар ҳамда ҳалқаро тажрибалар тўлигича ўз аксини топган, деб ўйлайман. Шунинг учун муҳокамага қўйилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўқув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман.

Йигилиш аъзоларининг билдирган фикр ва мулоҳазаларини эътиборга олиб “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” ўқув-услубий бирлашмаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режалари маъқуллансан.

2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўқув режалари Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига ташкил қилинган ишчи гуруҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибида тасдиқланиши учун Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълимини Ривожлантириш марказига топширилсин.

“Ижтимоий ва гуманитар фанлар”

Ўқув-услубий бирлашмаси раиси, ф.ф.д., профессор

Бирлашма котиби:

А.МАННОНОВ

С.УМАРОВА

**5.4120304 – Тарихшунослик, манбашинослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги малака талабининг ишлаб чикилишига
ТУШУНТИРИШ ХАТИ**

5.4120304 – Тарихшунослик, манбашинослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислиги малака талабини ишлаб чикишда қуйидаги меъёрий-хукукий ҳужжатларга асосланилди:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармокларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўкишга кабул килиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириги;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруги.

Малака талабини ишлаб чикишда чет элдаги мос мутахассисликлар бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими ўрганиб чиқилди, мутахассислик битирувчиларнига кадрлар истеъмолчилар томонидан кўйилган малака талаблари хисобга олинди.

Олдинги магистратура мутахассислиги ўкув режасидаги юклама ҳажми билан киёслаганда 2018 йил ўкув режасида “Умумгуманитар фанлар” блокидаги фанлар сони 6 тадан 2 та камайтирилди, Маҳсус фанларни ўқитиш методикаси фани 3 блокдан 1 блокка ўтказилди; умумий юклама ҳажми 30%дан 18%га камайтирилди. “Мутахассислик фанлари” блокидаги фанлар сони ва фоизи ўзгармаган холда, фанларга ажратилган соатлар ҳажми ўзгарди. “Танлов фанлари” блоки ўкув юкламаси ҳажми 15% дан 27% гача оширилди. “Илмий фаолият” блокидаги Илмий-тадқиқот иши ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш учун ажратилган вакт мейрлари 717 соатга камайди, Илмий-педагогик иш Илмий семинар деб номланди; Илмий амалиёт (стажировка) ҳажми 594 соатга кўпайди.

Ушбу малака талаб “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг максади ва вазифаларининг, шунингдек таълим-тарбияга йўналтирилган ҳамда Президент, Вазирлар Маҳкамасининг карор-фармонларини мукаммал амалга оширилишига каратилган.

Малака талаби дастурнида миллий мустакиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, ҳалкнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний кадриялар тамойиллари хисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим олувчиларда чукур билим, мустакил фикрлаш, юксак касбий малакавий қўнишка шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби ҳалкаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуклари иктисодий устуворлик шароитида кадрларга нисбатан ишлаб чикириш ва амалиётда кўйиладиган талабларни хисобга олган холда илмий асосланади.

Ўкув юкламасининг оддийдан мураккабга караб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг кобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табакалаштириш имкониятлари хисобга олинди.

Таълим олувчилар ва битирувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-коидаларга мослигига эришилди.

Малака талабининг қулайлиги – унинг бажарилишини назорат килиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, мутахассисликнинг малака талабини ишлаб чикишда мухим аҳамият касб этди.

5.4120304 – Тарихшунослик, манбашинослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича) магистратура мутахассислигини тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чикириш амалий фаолиятларининг илғор меъёrlари киритилди.

Малака талабини ишлаб чикишда мамлакат ижтимоний-иктисодий таракиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютиклари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иктисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчилигининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишини шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини ҳалкаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Тошкент давлат шарқшунослик институти
ўкув ишлари бўйича проректори

Н.А. Абдуллаев

I. ҮКУВ ЖАРАЁНИ ЖАДВАЛИ

2017 йылдаги үкүв режа бүйнчы

2018 йил үкүв режасы бүйнчал

Назарий таълим ва илемий фаолият

Д

Давлат аттестацияси

11

Ілмий амалиёт (стажировка)

19

Агрегация

9

Танътилар

Үүк жаарааны 4 хафтага, Назарий таълим ва илмий фаолият 54 хафтага камайди. Малака амалийт - Илмий амалийт (стажировка) деб иомланиб, 11 хафтага күпайди. Аттестациялар 1 хафтага, таътиллар 2 хафтага күпайди.

II. ҮҚУВ РЕЖАСЫ

Тр	Ўқув фанлари, блок ва фаолият турларининг номлари	2017 йилдаги ўқув режаси бўйича			2018 йил ўқув режаси бўйича			Аудитория юкламаси фарқи +/-	Изоҳ*		
		Юклама хажми, соат ва % да			Юклама хажми, соат ва % да						
		Умумий	%	Аудитория	Умумий	%	Аудитория				
1.00	Умумметодологик фанлар	450	30	300	260	16	144	-190			
1.01	Ўзбекистонини ижтимоий-иктисодий ривожланни стратегияси	60		40				-60	Ўқув режадан чикарилди		
1.02	Илмий-тадқиқот методологияси	60		40	65		36	+5			
1.03	Педагогик технологиялар ва педагогик маҳорат	60		40	65		36	+5	Махсус фанларни ўқиттиш методикаси деб номланди		
1.04	Амалий хорижий тизи	120		80	130		72	+10			
1.05	Замонавий ахборот коммуникация технологиялари	60		40				-60	Ўқув режадан чикарилди		
1.06	Гаплов фанлари	90		60				-90	Ўқув режадан чикарилди		
2.00	Мутахассислик фанлари	830	55	560	870	54	504	+40			
2.01	Мутахассисликнинг назарий массалалари	178		120	186		108	+8			
2.02	Тарихий тадқиқотлар методологияси ва замонавий усуслари	148		100	186		108	+38			
2.03	Шарқ тилилари тарихий матризларни ўқиш ва талқин килини	178		120	186		108	+8			
2.04	Машбушунослик амалиёти	208		140	188		108	-20			
2.05	Марказий Оснс замонавий тарихшунослиги концепциялари	118		80	124		72	+6			
3.00	Гаплов фанлари	232	15	140	490	30	252	+156			
3.01	Махсус фанларни ўқиттиш методикаси	94		60					1 блокка ўтказилди		
3.02	Гаплов фанлари*	138		80							
	Жами	1512	100	1000	1620	100	900	+108			
4.00	Илмий фаолият	2700		1808	2430		1350	-270			
4.01	Илмий-тадқиқот тизи ва магистраник диссертациясини тайёрлан	1890		1260	1026		576	-864			
4.02	Илмий-педагогик тизи	378		260	270		144	-108	Илмий семинар деб номланди		
4.03	Илмий амалиёт (стажировка)	432		288	1134		630	+702			
					378			+378	Аттестациялар соати янги киритилди		
	ХАММАСИ	4212		2808	4428	100	2250	+216			

Изок: 2018 йыл үкүв режасыца “Умумгуманитар фанлар” блокидаги фанлар сони 6 тадан 2 та камайтирилди, Maxsus фанларни үкитиш методикасынан фанни 3 блокдан 1 блокка үтказилди; умумий юклама хажми 30%дан 18%га камайтирилди. “Мутахассислик файлары” блокидаги фанлар сони ва фонди үзгартмаган болса, фанларта ажратылған соаттар хажми үзгәрді. “Таплов фанлари” блоки үкүв юкламасы хажми 15% дан 27% гача оширилди. “Илмий фаолият” блокидаги Илмий-тадқыкот иши ва мағистрлық диссертациясини тайёрләнүү учун ажратылған вакт мөбүрләри 717 соатта камайды. Илмий-педагогик иш Илмий семинар деб номлауды: Илмий амалиёт (стажировка) хажми 594 соатта күпайды. Янында үкүв режалагы умумий фанлар сони таплов фанларының биргелешкендеги 9 тапи ташкил этди.

ТДШИ үкүв ишлари проректори

Н.Абдуллаев

**5A120304-Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (Марказий
Осиё халқлари тарихи бўйича) мутахассислиги бўйича магистратура малака
талабларининг халқаро миқёсидаги бошқа таълим стандартлари билан қиёсий
таққослаш**

Магистратурада таълим жараёнининг умумий кўрсаткичлари

№	Таълим жараёнин	Ўзбекистон Республикаси (магистратура)	Америка Қўшима Штатлари Стэнфорд университетининг тарих факультети (магистратура) (Stanford's Department of History's Master's Degrees)	М. Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети кошидаги тарих факультети (Россия, Истфак МГУ)	Хиндиистон Республикаси (магистратура, Жавахарлал Неру университети)
1.	Бошланиши	4 йил бакалавриатдан сўнг	4 йил бакалавриатдан сўнг	4 йил бакалавриатдан сўнг	2 йил касбий даража ва бакалавриатдан сўнг
2.	Давомийлиги	2 йил	2 йил	2 йил	2 йил
3.	Таълим олувчилар сони	8 -12	4-10	20	10 ва undan ортик
4.	Утиш жойлари	ОТМлар кошидаги тарих факультетлари, ЎзР ФА илемий-тадқиқот институтлари, Давлат Архиви, музейлар	Университет кошидаги тарих факультети, илемий-тадқиқот маркази ва унинг филиаллари, хориждаги турдош университетлар кошидаги тарих факультетлари ёки бўлимлар	М.Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети кошидаги тарих факультетининг зарур кадрлар билан таъминланган ва илемий-техник салоҳиятга эга бўлган кафедралари ва амалиёт ўтказиладиган муассасалар	Ташки ишлар вазирлиги, Олий таълим вазирлиги, Хиндиистонинг барча университетлари, Коллежлар, Шахсий таълим даргоҳлари.
5.	Таълим берувчилар	ОТМ да тизимли равишда илемий ёки илемий-услубий фаолият билан шугулланувчи ва илемий даража ва уйонга эга бўлган профессор- ўқитувчilar. Магистратурада таълим берувчилар фан номзоди ёки фан доктори (жумладан, хориждаги PHD) илемий даражалари ва илемий уйонларга эга бўлишилари керак.	Университет кошидаги тарих факультети профессорлари, илемий- тадқиқот марказлари ва узарнинг филиаллари мутахассислари.	Тизимли равишда илемий ёки илемий- услубий фаолият билиш шугулланувчи ва илемий даража ва уйонга эга бўлган профессор- ўқитувчilar. Магистратурада таълим берувчиларнинг 75% фан номзоди ёки фан доктори (жумладан, хориждаги PHD) илемий даражалари ва илемий уйонларга эга бўлишилари керак.	Мутахассислик бўйича магистр даражасига эга бўлганлар ва фан докторлари.
6.	Таълим жараёнини кузатиш ва назорат килиш	Куйидаги гартибда амалга оширилади: магистратура бўлими- деканат - бити्रувчи кафедраси мудири- илемий раҳбар ёки бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи - магистрант.	Куйидаги тартибда амалга оширилади: илемий-тадқиқот маркази- дастур директори- илемий консультант ёки бевосита таълим берувчи профессор- ўқитувчи - таълим олувчи.	Куйидаги тартибда амалга оширилади: магистратура бўлими-деканат - битириувчи кафедраси мудири- бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи - магистрант.	Куйидаги тартибда амалга оширилади: Факультет декани ва кафедра мудири ва таълим берувчи ўқитувчи томонидан.

Магистратурада таълим жараёнининг таркиби

№	Таълим жараёнин	Ўзбекистон Республикаси (магистратура)	Америка Қўшима Штатлари Стэнфорд университетининг тарих факультети (магистратура) (Stanford's Department of History's Master's Degrees)	М. Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети кошидаги тарих факультети (Россия, Истфак МГУ)	Хиндиистон Республикаси (магистратура, Жавахарлал Неру университети)
1.	Назарий таълим	Асосий килем маъруза ва семинар машгулотлари кўрининшида асосий базада ва килем амалиёт ўтказиладиган	Асосий таълим ва илемий- тадқиқот марказларида лекция, семинар дарслари ва кичик конференциялар кўрининшида ўтказилади	Маъруза ва семинар машгулотлари кўрининшида университет кошидаги тарих	Асосан маъруза ва амалий машгулотлар кўрининшида ўтказилади.

		муассасаларда амалга оширилади		факультеттеда ва кисман амалиёт ўтказиладиган муассасаларда амалга оширилади	
2.	Амалий таълим	Ўкув дастурида кўрсатилган кўрининида ротациялар Олий таълим, ўрга каеб-хунар таълим ва умумий ўрта таълим муассасалари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси конидаги илмий тадқикот институтлари, Давлат архиви ва музейларда амалга оширилади.	Ўкув дастурида кўрсатилган шиклар кўрининида илмий тадқикот марказлари ва уларнинг филиалларида амалга оширилади.	Амалий машгулотлари кўрининида зарур кадрлар ва илмий-техник салоҳиятга эга бўлган кафедралар ва кисман амалиёт ўтказиладиган муассасаларда амалга оширилади	Ўкув дастурида кўрсатилган мавзулар бўйича Олий таълим даргоҳида, академиясида, кутубхоналарда амалга оширилади.
3.	Илмий-ишилари тадқикот	Магистратурада таълим олувчилар танлаган мавзуси бўйича диссертация ишини асосан битирувчи кафедра шаронтида амалия оширилади. Магистрантларга кафедра профессор-ўқитувчилари ёки хамкорлик шартномалари асосида бошка турдош ОТМ ва илмий-тадқикот институтлари ходимлари орасидан илмий раҳбар (илмий консультант) тайинланади. Илмий изланиши давомида магистрантлар илмий маколалар, тезислар ёзни, ОТМ, республика ва халқаро илмий анжуманларда шигротк этиши билан шугулланадилар. Бундан ташкири магистрантлар таълим жараёнида педагогик иш билан машгул бўладилар.	Магистратурада таълим олувчилар илмий иши кейинги боскичда докторлик илмий ишига асос бўлиб хизмат килади ва мустакил илмий изланиши кўрининида амалга оширилади. Уларга магистратурада ўқиш жараёнида таълим берувчи профессорлар орасидан илмий консультант тайинланади.	Магистратурада таълим олувчилар илмий иши кейинги боскичда докторлик илмий ишига асос бўлиб хизмат килади ва мустакил илмий изланиши кўрининида амалга оширилади. Уларга магистратурада ўқиш жараёнида таълим берувчи профессорлар орасидан илмий консультант тайинланади.	Магистратурада магистр танлаган мавзууси бўйича диссертация ишини илмий раҳбар назорати остида амалга оширади. Мавзу магистратурада ўқиш жараёнида танланади.
4.	Мустакил таълим	Магистратурада таълим олувчилар назарий машгулотлар, амалий кўнинкамалар ва илмий ишлари бўйича мустакил иш олиб боришида, асосий база ва бошка таълим муассасаларida яратилган шаронтилардан (тарқатма материаллар, хуқожатлар, кутубхона, интернет тармоғи, ва бошка асбоб-ускуналар) фойдаланган холла ўз билимларини оширишилар. Мустакил ишлари натижалари тизимли равниша тегишли кафедралар ва илмий раҳбари томонидан назорат килинади.	Магистратурада таълим олувчилар уннверситет илмий-тадқикот марказларида мавжуд бўлган барча шарт-шаронтилардан унумли фойдаланган холда танланган илмий мавзулари юзасидан мустакил иш олиб боришиди ва тизимли равнида мустакил ишлари натижаларини эссе ва тақдимотлар шаклида илмий раҳбар (консультант) ларига тақдим этилади.	Магистратурада таълим олувчилар таналанган мавзулар бўйича мустакил илмий-тадқикот ишлари олиб боришиди ва бу борода уннверситетдаги барча шарт-шаронтилардан кенг фойдаланишлари мумкин. Мустакил ишлари натижалари тизимли равишида тегишли кафедралар ва илмий раҳбари томонидан назорат килинади.	Танланган мавзу курс иши шаклида мавзу берган ўқитувчига топширилади.
5.	Таълим жараёнида баҳолаш	Магистратурада таълим олувчиларининг назарий ва амалий кўнинкамалари ва илмий-тадқикот ишлари бўйича билимларини баҳолаш магистратура рейтинг тизими асосида жорий, оралик якуний баҳолаш хамда ҳар ярим йиллик ва йиллик аттестация кўрининида	Магистратура таълим олувчилар назарий билимлари тест саволлари орқали баҳоланади. Амалий кўнинкамалари хар ойда ва ярим йиллик шикъ давомида кузатиш хамда мустакил намойиш этиши ва тестлар орқали баҳоланади. Якуний баҳолаш ёзма тестлар, осселар ва тақдимотлар	Магистратурада таълим олувчилар назарий жорий билимлари, комитетеницияси ва ўзлаштириш даражаси жорий ва оралик баҳолаш кўрининида амалга оширилади. Ўкув дастури сўнгига	Хар бир фандан курс иши ёки оғзаки жавоб тарзида фан ўқитувчисига А. В. С баҳолаш тизими асосида топширилади. Якуний давлат имтихон ёзма иш шаклида амалга оширилади.

		амалга оширилди. Якуний давлат имтихони ёзма шаслада ўтказилди.	куринишида ўтказилди.	магистратурада таълим олувчиликнинг мутахассислик бўйича барча пазарий ва амалий билимлари факультет томонидан ишлаб чиқилган баҳолаш шиланмасига мувофик холда баҳоланади.	
--	--	---	-----------------------	---	--

Магистратурада таълим жараёнининг мазмуни ва давомийлиги

Ўзбекистон Республикаси (магистратура)	Муддати	Америка Ўзми Штатлари Стенфорд университетининг тарих факультети (магистратура) (Stanford's Department of History's Master's Degrees)	Муддати	М.Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети кошидаги тарих факультети (Россия Нетфак МГУ)	Муддати	Хиндистон Республикаси (магистратура, Жаваҳарлал Неру университети)	Муддати
1. Мутахассисликнинг низарий масалалари	244 соат	1. Тарих ва ижтимоий фанлар	3 зачет бирлиги Units: 3	1.Мутахассисликка оид масалалари	6 зачет бирлиги(216 соат)	1. Мутахассисликка оид масалалари	1-4- семестр 12 зачет бирлиги
2. Тарихий тадқикотлар методологияси ва замонавий усуслари	130 соат	2. Тарихий фикрлаш ва асослаш йўзларига ўрганиш	3 зачет бирлиги Units: 3	2. Тарихий маълумотлар таҳлилининг замонавий усуслари	2 зачет бирлиги (72 соат)	2. Тарихий тадқикотлар методологияси	4 зачет бирлиги
3. Шарқ тилидаги тарихи матнларни ўкиш ва талқин килиши	194 соат	3. Teaching for historical thinking and reasoning Тарихий матнлар: ўрта асрлардан хозирги кунгача	5 зачет бирлиги Units: 5	3.Махсус тил	10 зачет бирлиги(360 соат)	3. Чет тили	1-4- семестр 16 зачет бирлиги
4. Марказий Осиё замонавий тарихшунослиги концепциялари	130 соат	4.Хозирги замон Ўрга Шарқ мамлакатларининг иктисадий ва ижтимоий ривожланиши тарихи	5 зачет бирлиги Units: 4-5	4. Тарихий тадқикотларни иш долзарб муаммолари	2 зачет бирлиги (72 соат)	4. Жаҳон тарихи бўйича чукурлаштирилган курс	

Илова

Ўзбекистон Республикаси, АҚШ (Стэнфорд университетининг тарих факультети), Россия (М.Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети кошидаги тарих факультети) ҳамда Хиндистон Республикаси (Жаваҳарлал Неру университети)да хозирги кунда қўлланилаётган “Тарих” мутахассислиги бўйича магистратура тизимидағи таълим стандартларининг қиёсий таҳлили кўрсатишича, ушбу йўналиш энг муҳим йўналишлардан бири бўлиб, у ўз ичига таълим жараёнининг барча жиҳатларини, нафақат аудитор соатларини балки малакавий амалиёт, илмий тадқикот ва аттестация натижаларини ҳам ўз ичига қамраб олади. Юкоридаги маълумотларга асосан шуни айтиш мумкинки, мамлакатимизда яратилаётган Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқикот усуслари (Марказий Осиё ҳалқлари тарихи бўйича) мутахассислиги бўйича давлат таълим стандарти жаҳон андозаларига мос равишда бўлиб, бошқа давлатларнинг таълим дастурларига ўхшаш томонлари ҳамда ўзига хос хусусиятлари билан ажralиб туради. Киритилаётган ўзгаришлар таълим берувчилар фаолияти сифатини кўтариш ва ўкув жараёнини янада такомиллаштиришга хизмат қиласи деб ўйлаймиз.

Изоҳ: Россия Олий таълим тизимида қабул қилинган 1 зачёт бирлиги 36 академик соатга тўғри келади. (1 академик соат – 45 минут), АҚШ таълим тизимидағи 1 бирлик (Unit) 72 соатни ташкил қиласи.